بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

İSLAM KAHRAMANLARI

SERİ 8

HZ. CA'FER B. EBÛ TÂLİB

Kur'an ve Sahih Hadislere Göre Habeşistan'da İslam'ın Sözcüsü ve İki Kanatlı Sahâbî

قَالَ إِنِّي عَبْدُ ٱللَّهِ ءَاتَىٰنِيَ ٱلْكِتَٰبَ وَجَعَلَنِي نَبِيًّا ﴿٣٠﴾

"Çocuk: "Ben şüphesiz Allah'ın kuluyum. Bana kitap verdi ve beni peygamber yaptı, nerede olursam olayım beni mübarek kıldı. Yaşadığım müddetçe namaz kılmamı, zekat vermemi ve anneme iyi davranmamı emretti. Beni bedbaht bir zorba kılmadı. Doğduğum günde, öleceğim günde, dirileceğim günde bana selam olsun" dedi"

Meryem Sûresi 19:30

HJ CHE ALİM HJ CHE HARON

quranscience.my | facebook.com/QuranScienceMY

Ücretsiz dijital sürümü okumak için okutun: quranscience.my

© 2026 M / 1448 H quranscience.my — ücretsiz kitap. Satılamaz.

TEŞEKKÜR

Kendi yolunda yapılan her fedakârlığı daha hayırlısıyla karşılayan Allah'a hamd olsun. Efendimiz Peygamberimiz Muhammed'e ﷺ, onun âline ve ashabına — özellikle görünüşte ve ahlakta ona benzeyen amcasının oğlu, cennette iki kanadı olan Ca'fer b. Ebû Tâlib'e رضى الله عنه — salât ve selâm olsun.

Bu kitap özellikle sevgili eşime ithaf edilmiştir,

ZAHARAH MOHD LATİF;

sevgili çocuklarıma,

MUHAMMAD HAFİZ, NOOR HAZWANİ, ABDUL HAKİM, NOOR HİDAYAH, NOR AQİLA ve **NOR ATİQAH**;

ve damatlarımla gelinlerime,

FAZİLAH, MALEK, HANİN, FAİRİZAL ve **FİRWAN**.

İslam Kahramanları'nın bu sekizinci kitabı, Ca'fer b. Ebû Tâlib'in رضى الله عنه hayatını anlatır: ilk Müslümanlardan, Habeşistan'a hicret eden Müslümanların lideri, Necâşî'nin huzurunda İslam'ın sözcüsü, fakirlerin babası ve Mûte'de şehit düşen ikinci komutan. Allah bu ilmi faydalı ilimlerden — 'ilmun yuntefe'u bih — eylesin.

BU E-KİTABIN KAPAĞI HAKKINDA

Bu e-kitabın kapağında hiçbir insan veya hayvan tasvir edilmemiştir. Kapakta şafak vakti ***Kızıldeniz*** resmedilmiştir: doğan güneşin ışığında parıldayan sakin dalgalar ve karşı kıyıda ***Habeşistan'ın yeşil dağları***. Ca'fer ve Müslümanlar dinlerini korumak için hicret ettiklerinde bu denizi geçtiler (Zümer Sûresi 39:10).

Denizin ortasında ***yıpranmış yelkenli ahşap bir tekne*** yol alır; Resûlullah'ın ﷺ "Sizin, ey gemi ehli, iki hicretiniz vardır" (Sahîh-i Buhârî 4231) buyurduğu "gemi ehli"ni hatırlatır.

Bulutları yaran şafak ışığı, zulümden sonraki ümidin simgesidir: Habeşistan'da Müslümanlar adil bir hükümdarın himayesinde güven buldular ve Ca'fer onun huzurunda İslam'ın nurunu tebliğ etti.

Alttaki ***lacivert şerit***, ***ince altın çizgilerle*** çerçevelenmiş olup yazarın adının yer aldığı alandır — İslam Kahramanları kapaklarının hepsi uyumlu olsun diye Seri 1'den Seri 7'ye kadarki kapaklarda olduğu gibi.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

İÇİNDEKİLER

HZ. CA'FER B. EBÛ TÂLİB 5
1. CA'FER KİMDİR? 6
2. ABBAS'IN HİMAYESİNDE 7
3. İLK MÜSLÜMANLARDAN 8
4. "ALLAH'IN ARZI GENİŞTİR" 9
5. HABEŞİSTAN'A HİCRET 10
6. KUREYŞ ELÇİLERİ NECÂŞÎ'NİN SARAYINDA 11
7. CA'FER'İN NECÂŞÎ HUZURUNDAKİ KONUŞMASI 12
8. MERYEM SÛRESİ VE HZ. ÎSÂ'NIN KONUMU 13
9. HAKKI TANIYANLARIN GÖZYAŞLARI 14
10. NECÂŞÎ VE GIYABÎ CENAZE NAMAZI 15
11. GEMİ EHLİ VE HAYBER'İN FETHİ 16
12. "GÖRÜNÜŞTE VE AHLAKTA BANA BENZEDİN" 18
13. FAKİRLERE İNSANLARIN EN HAYIRLISI 20
14. MÛTE: İKİNCİ KOMUTAN 21
15. ELLİ YARA, HİÇBİRİ SIRTINDA DEĞİL 22
16. RESÛLULLAH'IN ﷺ GÖZYAŞLARI VE ŞEFKATİ 23
17. ZÜ'L-CENÂHAYN: CENNETTE İKİ KANAT 24
18. CA'FER'İN AİLESİ 25
19. CA'FER'İN AHLAKI 26
20. CA'FER'İN HİKÂYELERİNİN KAYNAKLARI 27
21. CA'FER'İN HİKÂYESİNDEKİ ŞAHSİYETLER 28
22. CA'FER'İN HİKÂYESİNDEKİ MEKÂNLAR 29
23. CA'FER'İN HAYAT KRONOLOJİSİ 30
24. CA'FER HAKKINDA SIK SORULAN SORULAR 31
25. DERSLER VE SONUÇ 33
KAYNAKÇA 34
DESTEK VE BAĞIŞ 35

Renk rehberi: yeşil kutu = Kur'an ayeti; altın kutu = hadis; kahverengi kutu = siyer notu (siyer kitaplarının rivayeti); mavi tablo = karşılaştırma.

HZ. CA'FER B. EBÛ TÂLİB

Medine'de Abdullah b. Ömer'in رضى الله عنهما bir âdeti vardı. Ca'fer'in oğluyla her karşılaştığında ona şöyle selam verirdi: «□□□ □□□□□ □□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□□□□□□» — "Selam sana, ey iki kanatlının oğlu" (Sahîh-i Buhârî 3709). O iki kanat verilen kişi ***Ca'fer b. Ebû Tâlib***'dir رضى الله عنه.

Ca'fer, Resûlullah'ın ﷺ amcasının oğlu ve Ali b. Ebû Tâlib'in ağabeyidir. İlk Müslümanlardan, ***Habeşistan***'a hicret eden Müslümanların lideri ve ***Necâşî***'nin huzurunda onların sözcüsüydü. Resûlullah ﷺ ona: "Görünüşte ve ahlakta bana benzedin" buyurdu. ***Mûte***'de ikinci komutan olarak şehit düştü ve Allah onun iki elinin yerine cennette iki kanat verdi.

Bu e-kitap ***İslam Kahramanları*** serisinin sekizincisidir. Önceki kitaplarda olduğu gibi, Ca'fer'in رضى الله عنه hayatı önce Kur'an'dan ve sahih hadislerden, sonra güvenilir siyer ve tarih kitaplarından derlenmiştir. Her rivayetin kaynağı belirtilir. Meşhur ama senedi zayıf olan hikâyeler dürüstçe açıklanır.

Ca'fer'in hikâyesi dil ve kılıçla gösterilen cesaretin hikâyesidir: Habeşistan'da İslam'ı açık delillerle savundu; Mûte'de İslam'ın sancağını canıyla savundu.

CA'FER KİMDİR?

Tam adı ***Ca'fer b. Ebû Tâlib b. Abdülmuttalib*** el-Hâşimî el-Kureşî'dir. Babası ***Ebû Tâlib***, Resûlullah'ı ﷺ büyütüp koruyan amcasıdır. Annesi ***Fâtıma bint Esed***'dir. Künyesi ***Ebû Abdullah***'tır.

Ebû Tâlib'in dört oğlu vardı: Tâlib, Akîl, Ca'fer ve Ali. Biyografi kitaplarına göre aralarında onar yıl kadar yaş farkı vardı; Ca'fer, Ali'den on yaş büyüktü. Meşhur görüşe göre yaklaşık kırk bir yaşında şehit oldu.

ADI VE LAKAPLARI

AD VEYA LAKAP	AÇIKLAMA
Ca'fer b. Ebû Tâlib	Asıl adı
Ebû Abdullah	Künyesi, oğlu Abdullah'a nisbetle
el-Hâşimî	Resûlullah'ın ﷺ ailesi olan Hâşimoğulları'ndan
Zü'l-Cenâhayn	"İki kanatlı" (Sahîh-i Buhârî 3709)
et-Tayyâr	Cennette meleklerle "uçan" (Câmiu't-Tirmizî 3763)
Ebü'l-Mesâkîn	"Fakirlerin babası", onlara olan sevgisinden dolayı

ALINACAK DERSLER

Ca'fer, Resûlullah'a ﷺ en yakın aileden geliyordu. Fakat şerefi yalnızca soyundan değil, imanından, hicretinden ve cihadından kaynaklanıyordu.

ABBAS'IN HİMAYESİNDE

Ebû Tâlib saygın bir liderdi, fakat malı az, çocukları çoktu. Kureyş kıtlık ve geçim sıkıntısına düşünce Resûlullah ﷺ amcası ***Abbas b. Abdülmuttalib***'ten Ebû Tâlib'in yükünü hafifletmesini istedi.

TARİH NOTU: İKİ ÇOCUK, İKİ HÂMİ

Rivayete göre Resûlullah ﷺ Abbas'a şöyle dedi: "Kardeşin Ebû Tâlib'in çocukları çok; insanların başına gelen sıkıntıyı görüyorsun. Gel, onun yükünü hafifletelim." Böylece Resûlullah ﷺ Ali'yi, Abbas da ***Ca'fer***'i yanına aldı. Ca'fer, Müslüman olup kendi ayakları üzerinde durana kadar Abbas'ın yanında kaldı.

Rivayetin durumu: Siyer kitaplarında rivayet edilmiştir.

KAYNAK:
İbn Hişâm, es-Sîretü'n-Nebeviyye (İbn İshâk'tan rivayetle); İbn Kesîr, el-Bidâye ve'n-Nihâye.

ALINACAK DERSLER

Resûlullah ﷺ, Ebû Tâlib'in iyiliğine sıkıntılı gününde yükünü hafifleterek karşılık verdi. Darlıkta birbirine yardım eden aile bereketli bir ailedir.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

İLK MÜSLÜMANLARDAN

Ca'fer, Resûlullah ﷺ ***Dârü'l-Erkam***'ı Müslümanların toplanma yeri yapmadan önce, davetin ilk günlerinde Müslüman oldu. Eşi ***Esmâ bint Umeys*** رضى الله عنها da onunla birlikte İslam'a girdi.

TARİH NOTU: İLKLERİN LİSTESİNDE

İbn İshâk, Ca'fer b. Ebû Tâlib'i ve eşi Esmâ bint Umeys'i ilk Müslüman olan otuz kadar kişi arasında sayar. İbn Sa'd da Ca'fer'in, Resûlullah ﷺ Dârü'l-Erkam'a girmeden önce Müslüman olduğunu kaydeder.

Rivayetin durumu: Siyer ve biyografi kitaplarında rivayet edilmiştir.

KAYNAK:

İbn Hişâm, es-Sîretü'n-Nebeviyye (İbn İshâk'tan rivayetle); İbn Sa'd, et-Tabakâtü'l-Kübrâ.

ALINACAK DERSLER

Ca'fer, İslam henüz zayıf ve taraftarları az iken iman etti. Zor zamanda gösterilen iman, zaferden sonraki imandan daha kıymetlidir.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

"ALLAH'IN ARZI GENİŞTİR"

Kureyş'in Müslümanlara zulmü giderek arttı. Zayıflar, köleler ve koruyucusu olmayanlar acımasızca işkenceye uğradı. Resûlullah ﷺ hepsini koruyamıyordu. Bu durumda Allah, arzının geniş olduğunu ve sabredenlere mükâfatlarının hesapsız verileceğini hatırlattı:

ZÜMER SÛRESİ 39:10

قُلْ يَٰعِبَادِ ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ ٱتَّقُواْ رَبَّكُمْ ۚ لِلَّذِينَ أَحْسَنُواْ فِى هَٰذِهِ ٱلدُّنْيَا حَسَنَةٌ ۗ
وَأَرْضُ ٱللَّهِ وَٰسِعَةٌ ۗ إِنَّمَا يُوَفَّى ٱلصَّٰبِرُونَ أَجْرَهُم بِغَيْرِ حِسَابٍ ﴿١٠﴾

Şöyle de: "Ey inanan kullarım! Rabbinize karşı gelmekten sakının; bu dünyada iyilik yapanlara iyilik vardır. Allah'ın yarattığı yeryüzü geniştir. Yalnız sabredenlere, ecirleri sonsuz olarak ödenecektir

Meal: Diyanet İşleri Başkanlığı — quran.com/39:10

Müfessirler bu âyette, kişinin dinini yaşayamadığı yerden hicret etmeye teşvik bulunduğunu belirtir. Resûlullah ﷺ de ashabına ***Habeşistan***'a hicret izni verdi; çünkü orada kimseye zulmedilmeyen bir hükümdar vardı.

ALINACAK DERSLER

İslam, mensuplarına zulme boyun eğmelerini emretmez. Din bir yerde yaşanamıyorsa Allah'ın arzı geniştir ve hicretteki sabır hesapsız karşılık bulur.

HABEŞİSTAN'A HİCRET

Nübüvvetin 5. yılında, on kadar erkek ve birkaç kadından oluşan ilk Müslüman kafilesi ***Kızıldeniz***'i geçerek Habeşistan'a (bugünkü Etiyopya) gitti. Sonra Ca'fer b. Ebû Tâlib eşi Esmâ ile yola çıktı ve Müslümanlar arka arkaya onlara katıldı; kadınlar ve çocuklar dışında sayıları ***seksen erkeği*** aştı.

TARİH NOTU: MUHACİRLERİN LİDERİ

Siyer kitapları, Ca'fer'in Habeşistan'daki Müslümanların lideri ve sözcüsü olduğunu belirtir. Çocukları orada doğdu; Habeşistan'da doğan ilk Müslüman çocuk olarak anılan ***Abdullah b. Ca'fer*** de bunlardandır. Ca'fer Habeşistan'da yaklaşık on beş yıl kaldı.

Rivayetin durumu: Siyer ve biyografi kitaplarında rivayet edilmiştir; muhacirlerin sayısı rivayetlere göre biraz farklıdır.

KAYNAK:
İbn Hişâm, es-Sîretü'n-Nebeviyye (İbn İshâk'tan rivayetle); İbn Sa'd, et-Tabakâtü'l-Kübrâ; İbn Hacer, el-İsâbe.

ALINACAK DERSLER

Ca'fer dinini korumak için vatanını, ailesini ve malını bıraktı. Hicret kaçış değil; müminin imanını koruyup davete devam etmek için attığı adımdır.

KUREYŞ ELÇİLERİ NECÂŞÎ'NİN SARAYINDA

Kureyş, Müslümanları Habeşistan'da da rahat bırakmadı. ***Amr b. Âs*** ve ***Abdullah b. Ebû Rebîa*** adında iki zeki elçiyi, Necâşî ve komutanları için değerli deri hediyelerle gönderdi.

HADİS NOTU: HEDİYELER VE İTHAMLAR

Habeşistan'a hicret edenlerden Ümmü Seleme رضى الله عنها, iki elçinin önce her komutana hediyesini verip desteğini istediğini anlatır. Sonra Necâşî'ye şöyle dediler: "Ey hükümdar! Bizden bazı akılsız gençler ülkene sığındı. Kavimlerinin dinini terk ettiler, senin dinine de girmediler. Ne bizim ne de senin bildiğin yeni bir din getirdiler. Onları bize teslim et."

Komutanlar bu isteği destekledi. Fakat Necâşî, onların kendi açıklamalarını dinlemeden kimseyi teslim etmeyi reddetti ve Müslümanları sarayına çağırttı.

Rivayetin durumu: Şuayb el-Arnaût, el-Müsned tahkikinde senedini *hasen* kabul etmiştir.

KAYNAK:
Ahmed b. Hanbel, el-Müsned, Hadis No. 1740 (Ümmü Seleme rivayeti); İbn Hişâm, es-Sîretü'n-Nebeviyye.

ALINACAK DERSLER

Hakkın düşmanları hediye, ikna ve iftirayı kullanır. Necâşî ise adil bir yöneticinin vasfını gösterdi: hüküm vermeden önce iki tarafı da dinledi.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

CA'FER'İN NECÂŞÎ HUZURUNDAKİ KONUŞMASI

Müslümanlar ne söyleyeceklerini istişare ettiler ve şu karara vardılar: "Ne olursa olsun, bildiğimizi ve Peygamberimizin bize emrettiğini söyleyeceğiz." Onlar adına konuşmak için öne çıkan ***Ca'fer b. Ebû Tâlib*** oldu.

HADİS NOTU: "EY HÜKÜMDAR, BİZ CÂHİLİYE HALKIYDIK"

Ca'fer şöyle dedi: "Ey hükümdar! Biz câhiliye halkıydık. Putlara tapar, leş yer, çirkin işler yapar, akrabalık bağlarını koparır, komşuya kötülük ederdik; güçlümüz zayıfımızı ezerdi. Allah bize soyunu, doğruluğunu, emanetini ve iffetini bildiğimiz, içimizden bir peygamber gönderene kadar bu hâlde idik."

"O bizi, Allah'ı birlemeye, yalnız O'na ibadet etmeye ve atalarımızın taptığı taşları ve putları bırakmaya çağırdı. Doğru söylemeyi, emaneti yerine getirmeyi, akrabayı gözetmeyi, komşuya iyilik etmeyi, haramlardan ve kan dökmekten sakınmayı emretti. Çirkin işleri, yalan sözü, yetim malı yemeyi ve iffetli kadınlara iftira etmeyi yasakladı. Biz de onu tasdik ettik ve ona iman ettik. Bu yüzden kavmimiz bize düşman oldu ve bize işkence etti; biz de senin ülkene geldik ve seni başkalarına tercih ettik."

Rivayetin durumu: Şuayb el-Arnaût senedini *hasen* kabul etmiştir. Yukarıdaki tercüme özetlenmiştir.

KAYNAK:
Ahmed b. Hanbel, el-Müsned, Hadis No. 1740 (Ümmü Seleme rivayeti); İbn Hişâm, es-Sîretü'n-Nebeviyye.

ALINACAK DERSLER

Ca'fer'in konuşması, İslam davetinin en güzel özetlerinden biridir: câhiliye karanlığından tevhide ve güzel ahlaka geçiş. Etkili tebliğ, hakkı açık, dürüst ve edepli bir şekilde anlatır.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

MERYEM SÛRESİ VE HZ. ÎSÂ'NIN KONUMU

Necâşî sordu: "Peygamberinizin Allah'tan getirdiği bir şey yanınızda var mı?" Ca'fer "Evet" deyip ***Meryem Sûresi***'nin başını (Kâf Hâ Yâ Ayn Sâd) okudu. Necâşî sakalı ıslanıncaya kadar ağladı; piskoposları da kitapları ıslanıncaya kadar ağladılar. Necâşî: "Bu ve Mûsâ'nın getirdiği, aynı ışık kaynağından çıkmaktadır" dedi.

Ertesi gün Amr b. Âs yeniden denedi ve Necâşî'ye Müslümanların Meryem oğlu Îsâ hakkında ağır bir söz söylediklerini iddia etti. Necâşî Ca'fer'e sordu; Ca'fer de Kur'an'ın öğrettiği şekilde cevap verdi: "O, Allah'ın kulu, resulü, O'ndan bir ruh ve iffetli bakire Meryem'e ilka ettiği kelimesidir." Allah, Hz. Îsâ'nın عَلَيْهِ السَّلَامُ sözünü şöyle bildirir:

MERYEM SÛRESİ 19:30

قَالَ إِنِّي عَبْدُ اللَّهِ آتَانِيَ الْكِتَابَ وَجَعَلَنِي نَبِيًّا ﴿٣٠﴾

Çocuk: "Ben şüphesiz Allah'ın kuluyum. Bana kitap verdi ve beni peygamber yaptı, nerede olursam olayım beni mübarek kıldı. Yaşadığım müddetçe namaz kılmamı, zekat vermemi ve anneme iyi davranmamı emretti. Beni bedbaht bir zorba kılmadı. Doğduğum günde, öleceğim günde, dirileceğim günde bana selam olsun" dedi

Meal: Diyanet İşleri Başkanlığı — quran.com/19:30

HADİS NOTU: YERDEKİ ÇÖP

Necâşî yerden küçük bir çöp aldı ve şöyle dedi: "Allah'a yemin ederim ki Meryem oğlu Îsâ, senin söylediğinden şu çöp kadar bile fazla değildir." Sonra Müslümanlara: "Gidin, ülkemde güvendesiniz. Size kim söverse cezalandırılır" dedi. Kureyş'in hediyelerini geri verdi ve iki elçi eli boş döndü.

Rivayetin durumu: Şuayb el-Arnaût senedini *hasen* kabul etmiştir.

KAYNAK:
Ahmed b. Hanbel, el-Müsned, Hadis No. 1740 (Ümmü Seleme rivayeti); İbn Hişâm, es-Sîretü'n-Nebeviyye.

ALINACAK DERSLER

Müslümanların hayatı onun cevabına bağlı olduğu hâlde, Ca'fer hükümdarı memnun etmek için hakikati zerre kadar değiştirmedi. Onları kurtaran da bu dürüstlük oldu.

HAKKI TANIYANLARIN GÖZYAŞLARI

Necâşî ve piskoposlarının Kur'an'ı dinlerken ağlaması, Allah'ın kalpleri hakka karşı yumuşak olan Hristiyanlar hakkındaki sözünü hatırlatır:

MÂİDE SÛRESİ 5:83

وَإِذَا سَمِعُواْ مَآ أُنزِلَ إِلَى ٱلرَّسُولِ تَرَىٰٓ أَعۡيُنَهُمۡ تَفِيضُ مِنَ ٱلدَّمۡعِ مِمَّا عَرَفُواْ مِنَ ٱلۡحَقِّۖ يَقُولُونَ رَبَّنَآ ءَامَنَّا فَٱكۡتُبۡنَا مَعَ ٱلشَّٰهِدِينَ ٨٣

Peygambere indirilen Kuran'ı işittiklerinde, gerçeği öğrenmelerinden gözlerinin yaşla dolarak, "Rabbimiz! İnandık, bizi de şahidlerden yaz. Rabbimizin bizi iyi milletle birlikte bulundurmasını umarken niçin Allah'a ve bize gelen gerçeğe inanmayalım?" dediklerini görürsün

Meal: Diyanet İşleri Başkanlığı — quran.com/5:83

TEFSİR NOTU: BU ÂYET KİMİN HAKKINDA İNDİ?

İbn Abbas ve Saîd b. Cübeyr'den gelen rivayetler de dâhil bazı müfessirler, bu âyetin Necâşî ve arkadaşları ya da Necâşî'nin Resûlullah'a ﷺ gönderdiği ve Kur'an'ı dinlerken ağlayan heyet hakkında indiğini belirtir.

Rivayetin durumu: Bazı müfessirlerin görüşüdür; âyet bu vasıfları taşıyan herkesi kapsar.

KAYNAK:
Taberî, Câmiu'l-Beyân (Mâide 5:82–83); İbn Kesîr, Tefsîru'l-Kur'âni'l-Azîm.

ALINACAK DERSLER

Kur'an samimi kalplere dokunma gücüne sahiptir. Davetçinin görevi onu doğru bir şekilde ulaştırmaktır; hidayet Allah'a aittir.

NECÂŞÎ VE GIYABÎ CENAZE NAMAZI

Adı ***Ashame*** olan Necâşî sonunda Müslüman oldu ve Müslümanları yıllarca korudu. Hicretin 9. yılında vefat ettiğinde, Resûlullah ﷺ öldüğü gün bunu ashabına haber verdi:

HADİS — SAHÎH-İ BUHÂRÎ, NO. 3877

حَدَّثَنَا أَبُو الرَّبِيعِ، حَدَّثَنَا ابْنُ عُيَيْنَةَ، عَنِ ابْنِ جُرَيْجٍ، عَنْ عَطَاءٍ، عَنْ جَابِرٍ ـ رضى الله عنه ـ قَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم حِينَ مَاتَ النَّجَاشِيُّ " مَاتَ الْيَوْمَ رَجُلٌ صَالِحٌ، فَقُومُوا فَصَلُّوا عَلَى أَخِيكُمْ أَصْحَمَةَ ".

TERCÜME:

Câbir dedi ki: Necâşî vefat ettiğinde Nebî ﷺ şöyle buyurdu: ***"Bugün salih bir adam vefat etti. Kalkın ve kardeşiniz Ashame'nin cenaze namazını kılın."***

SENED İmam Buhârî'nin rivayet zinciri (talebeden hocaya): Ebü'r-Rebî' ez-Zehrânî ← Süfyân b. Uyeyne ← İbn Cüreyc ← Atâ b. Ebû Rebâh ← Câbir b. Abdullah رضى الله عنهما.

KAYNAK: İmam Buhârî, Sahîh-i Buhârî, Kitâbü Menâkıbi'l-Ensâr, Necâşî'nin Ölümü Bâbı, Hadis No. 3877.

DERECE: SAHİH — hadis âlimlerinin ittifakıyla Kur'an'dan sonra en sahih kitap olan Sahîh-i Buhârî'de yer alır.

Kaynak: sunnah.com/bukhari:3877

Resûlullah ﷺ ashabıyla namazgâha çıktı, onları saf hâlinde dizdi ve dört tekbir aldı (Sahîh-i Buhârî 1245).

Ca'fer'i ve muhacirleri koruyan hükümdarın cenaze namazını bizzat Resûlullah ﷺ kıldırdı ve ona "kardeşiniz" dedi.

ALINACAK DERSLER

Necâşî'nin Müslümanlara yaptığı iyilik unutulmadı. Ca'fer'in dürüst sözleri bir hükümdarın hakkı tanımasına vesile oldu; bunun sevabı kıyamete kadar sürer.

GEMİ EHLİ VE HAYBER'İN FETHİ

Medine'ye hicretten sonra Habeşistan'daki Müslümanlar orada kalmaya devam etti. Hicretin 7. yılında Ca'fer ve kafilesi denizden geri döndü. Resûlullah ﷺ ***Hayber***'i yeni fethetmişken vardılar. Aynı gemide bulunan Ebû Mûsâ el-Eş'arî anlatır:

HADİS — SAHÎH-İ BUHÂRÎ, NO. 4230

حَدَّثَنِي مُحَمَّدُ بْنُ الْعَلاَءِ، حَدَّثَنَا أَبُو أُسَامَةَ، حَدَّثَنَا بُرَيْدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ، عَنْ أَبِي بُرْدَةَ، عَنْ أَبِي مُوسَى - رضى الله عنه - قَالَ بَلَغَنَا مَخْرَجُ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم وَنَحْنُ بِالْيَمَنِ، فَخَرَجْنَا مُهَاجِرِينَ إِلَيْهِ أَنَا، وَأَخَوَانِ لِي أَنَا أَصْغَرُهُمْ، أَحَدُهُمَا أَبُو بُرْدَةَ، وَالآخَرُ أَبُو رُهْمٍ - إِمَّا قَالَ بِضْعٌ وَإِمَّا قَالَ - فِي ثَلاَثَةٍ وَخَمْسِينَ أَوِ اثْنَيْنِ وَخَمْسِينَ رَجُلاً مِنْ قَوْمِي، فَرَكِبْنَا سَفِينَةً، فَأَلْقَتْنَا سَفِينَتُنَا إِلَى النَّجَاشِيِّ بِالْحَبَشَةِ، فَوَافَقْنَا جَعْفَرَ بْنَ أَبِي طَالِبٍ فَأَقَمْنَا مَعَهُ حَتَّى قَدِمْنَا جَمِيعًا، فَوَافَقْنَا النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم حِينَ افْتَتَحَ خَيْبَرَ، ...

TERCÜME:

Ebû Mûsâ dedi ki: Biz Yemen'de iken Nebî'nin ﷺ ortaya çıktığı haberi bize ulaştı. Ben ve iki kardeşim — en küçükleri bendim — kavmimden elli küsur kişiyle ona hicret etmek üzere yola çıktık. Bir gemiye bindik; gemimiz bizi Habeşistan'da Necâşî'ye götürdü. ***Orada Ca'fer b. Ebû Tâlib'le karşılaştık ve hep birlikte gelinceye kadar onunla kaldık. Nebî ﷺ Hayber'i fethettiği sırada ona ulaştık.*** …

SENED İmam Buhârî'nin rivayet zinciri (talebeden hocaya): Muhammed b. Alâ ← Ebû Üsâme ← Büreyd b. Abdullah ← Ebû Bürde ← Ebû Mûsâ el-Eş'arî رضى الله عنه.

KAYNAK: İmam Buhârî, Sahîh-i Buhârî, Kitâbü'l-Meğâzî, Hayber Gazvesi Bâbı, Hadis No. 4230.

DERECE: SAHİH — hadis âlimlerinin ittifakıyla Kur'an'dan sonra en sahih kitap olan Sahîh-i Buhârî'de yer alır.

Kaynak: sunnah.com/bukhari:4230

HADİS NOTU: "SİZİN İKİ HİCRETİNİZ VARDIR"

Aynı hadisin devamında Ömer b. Hattâb, Esmâ bint Umeys'e: "Hicrette sizi geçtik; Resûlullah'a ﷺ sizden daha çok hakkımız var" dedi. Esmâ bunu Resûlullah'a ﷺ anlattı; o da şöyle buyurdu: ***"O, bana sizden daha yakın değildir. Onun ve arkadaşlarının bir hicreti vardır; sizin ise, ey gemi ehli, iki hicretiniz vardır."*** Esmâ, Ebû Mûsâ'nın ve gemi ehlinin bu hadisi sormak için grup grup kendisine geldiğini, dünyada onları bundan daha çok sevindiren bir şey olmadığını anlatır.

Rivayetin durumu: Sahih. Sahîh-i Buhârî 4231

KAYNAK:
Sahîh-i Buhârî 4231; Sahîh-i Müslim 2503.

TARİH NOTU: "HANGİSİNE SEVİNECEĞİMİ BİLMİYORUM"

Rivayete göre Ca'fer geldiğinde Resûlullah ﷺ ona sarıldı, iki gözünün arasından öptü ve şöyle buyurdu: "Hayber'in fethine mi, yoksa Ca'fer'in gelişine mi daha çok sevineceğimi bilmiyorum."

Rivayetin durumu: Birkaç yoldan rivayet edilmiştir; hadis âlimleri senedi hakkında ihtilaf etmiştir.

KAYNAK:
Hâkim, el-Müstedrek; Taberânî, el-Mu'cemü'l-Kebîr; İbn Sa'd, et-Tabakâtü'l-Kübrâ.

ALINACAK DERSLER

Gemi ehlinin yıllarca gurbette gösterdiği sabır boşa gitmedi. Resûlullah ﷺ, Allah yolundaki fedakârlıkları sebebiyle onları iki hicret sevabıyla onurlandırdı.

"GÖRÜNÜŞTE VE AHLAKTA BANA BENZEDİN"

Hicretin 7. yılında Ca'fer, Resûlullah ﷺ ile birlikte ***Kazâ Umresi***'ne katıldı. Mekke'den ayrılırlarken Hamza b. Abdülmuttalib'in kızı "Amcacığım!" diye seslenerek peşlerinden koştu. Üç sahâbî onu kimin himaye edeceği konusunda tartıştı:

HADİS — SAHÎH-İ BUHÂRÎ, NO. 4251

حَدَّثَنِي عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ مُوسَى، عَنْ إِسْرَائِيلَ، عَنْ أَبِي إِسْحَاقَ، عَنِ الْبَرَاءِ ـ رضى الله عنه ـ قَالَ لَمَّا اعْتَمَرَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم فِي ذِي الْقَعْدَةِ، ... فَخَرَجَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم فَتَبِعَتْهُ ابْنَةُ حَمْزَةَ تُنَادِي يَا عَمِّ يَا عَمِّ. فَتَنَاوَلَهَا عَلِيٌّ، فَأَخَذَ بِيَدِهَا وَقَالَ لِفَاطِمَةَ ـ عَلَيْهَا السَّلاَمُ ـ دُونَكِ ابْنَةَ عَمِّكِ. حَمَلَتْهَا فَاخْتَصَمَ فِيهَا عَلِيٌّ وَزَيْدٌ وَجَعْفَرٌ. قَالَ عَلِيٌّ أَنَا أَخَذْتُهَا وَهْىَ بِنْتُ عَمِّي. وَقَالَ جَعْفَرٌ ابْنَةُ عَمِّي وَخَالَتُهَا تَحْتِي. وَقَالَ زَيْدٌ ابْنَةُ أَخِي. فَقَضَى بِهَا النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم لِخَالَتِهَا وَقَالَ " الْخَالَةُ بِمَنْزِلَةِ الأُمِّ ". وَقَالَ لِعَلِيٍّ " أَنْتَ مِنِّي وَأَنَا مِنْكَ ". وَقَالَ لِجَعْفَرٍ " أَشْبَهْتَ خَلْقِي وَخُلُقِي ". وَقَالَ لِزَيْدٍ " أَنْتَ أَخُونَا وَمَوْلاَنَا ".

TERCÜME:

Berâ dedi ki: Nebî ﷺ Zilkade ayında umre yaptığında … Nebî ﷺ (Mekke'den) çıktı; Hamza'nın kızı "Amcacığım! Amcacığım!" diye seslenerek onun peşine düştü. Ali onu alıp elinden tuttu ve Fâtıma'ya: "Amcanın kızını al" dedi; Fâtıma da onu kucakladı. Sonra Ali, Zeyd ve Ca'fer onun hakkında tartıştılar. Ali: "Onu ben aldım, o amcamın kızıdır" dedi. Ca'fer: "O amcamın kızıdır, teyzesi de benim eşimdir" dedi. Zeyd: "O kardeşimin kızıdır" dedi. Nebî ﷺ onu teyzesine verdi ve "Teyze, anne yerindedir" buyurdu. Ali'ye: "Sen bendensin, ben de sendenim" dedi. ***Ca'fer'e: "Görünüşte ve ahlakta bana benzedin" dedi.*** Zeyd'e de: "Sen kardeşimiz ve mevlâmızsın" dedi.

SENED İmam Buhârî'nin rivayet zinciri (talebeden hocaya): Ubeydullah b. Mûsâ ← İsrâîl b. Yûnus ← Ebû İshâk es-Sebîî ← Berâ b. Âzib رضى الله عنه.

KAYNAK: İmam Buhârî, Sahîh-i Buhârî, Kitâbü'l-Meğâzî, Kazâ Umresi Bâbı, Hadis No. 4251.

DERECE: SAHİH — hadis âlimlerinin ittifakıyla Kur'an'dan sonra en sahih kitap olan Sahîh-i Buhârî'de yer alır.

Kaynak: sunnah.com/bukhari:4251

Kızın teyzesi, Hamza'nın eşi ve Ca'fer'in eşi Esmâ bint Umeys'in kız kardeşi olan ***Selmâ bint Umeys***'tir (bk. Seri 1: Hz. Hamza b. Abdülmuttalib).

ALINACAK DERSLER

Resûlullah'ın ﷺ Ca'fer'e olan bu övgüsü en yüce övgüdür: yalnızca yüzü değil, ahlakı da ona benziyordu.

Her Müslüman, görünüşte olmasa da Resûlullah'ın ﷺ ahlakına benzemeye çalışabilir.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

FAKİRLERE İNSANLARIN EN HAYIRLISI

Sık sık aç kalan Suffe ehlinden Ebû Hüreyre رضى الله عنه, kendisi gibi fakirlere en iyi davrananın kim olduğunu anlatır:

HADİS — SAHÎH-i BUHÂRÎ, NO. 3708

حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ أَبِي بَكْرٍ، حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ بْنِ دِينَارٍ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ الْجُهَنِيُّ، عَنِ ابْنِ أَبِي ذِئْبٍ، عَنْ سَعِيدٍ الْمَقْبُرِيِّ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ ـ رضى الله عنه ـ ... وَكَانَ أَخْيَرَ النَّاسِ لِلْمِسْكِينِ جَعْفَرُ بْنُ أَبِي طَالِبٍ، كَانَ يَنْقَلِبُ بِنَا فَيُطْعِمُنَا مَا كَانَ فِي بَيْتِهِ، حَتَّى إِنْ كَانَ لَيُخْرِجُ إِلَيْنَا الْعُكَّةَ الَّتِي لَيْسَ فِيهَا شَيْءٌ، فَنَشُقُّهَا فَنَلْعَقُ مَا فِيهَا.

TERCÜME:

Ebû Hüreyre dedi ki: … ***Fakirlere insanların en hayırlısı Ca'fer b. Ebû Tâlib'di. Bizi evine götürür, evinde ne varsa bize yedirirdi. Hatta içinde hiçbir şey kalmamış yağ tulumunu bile bize çıkarırdı; biz de onu yarar, içinde kalanı yalardık.***

SENED İmam Buhârî'nin rivayet zinciri (talebeden hocaya): Ahmed b. Ebû Bekir ← Muhammed b. İbrâhîm b. Dînâr el-Cühenî ← İbn Ebû Zi'b ← Saîd el-Makburî ← Ebû Hüreyre رضى الله عنه.

KAYNAK: İmam Buhârî, Sahîh-i Buhârî, Kitâbü Fezâili Ashâbi'n-Nebî ﷺ, Ca'fer b. Ebû Tâlib'in Menkıbeleri Bâbı, Hadis No. 3708.

DERECE: SAHİH — hadis âlimlerinin ittifakıyla Kur'an'dan sonra en sahih kitap olan Sahîh-i Buhârî'de yer alır.

Kaynak: sunnah.com/bukhari:3708

Bu yüzden Ca'fer'e ***Ebü'l-Mesâkîn***, yani fakirlerin babası denildi. Bu lakap senedi zayıf bazı rivayetlerde geçer; fakat anlamını yukarıdaki sahih hadis destekler.

ALINACAK DERSLER

Ca'fer, az da olsa elinde ne varsa verirdi; misafirleri için boş kabı bile açardı. Cömertlik zenginliği beklemez.

MÛTE: İKİNCİ KOMUTAN

Hicretin 8. yılı Cemâziyelevvel ayında Resûlullah ﷺ Mûte'ye 3.000 kişilik bir ordu gönderdi ve şöyle buyurdu: "Zeyd öldürülürse Ca'fer, Ca'fer öldürülürse Abdullah b. Revâha" (Sahîh-i Buhârî 4261; bk. Seri 7: Hz. Zeyd b. Hârise). Zeyd şehit düşünce Ca'fer Resûlullah'ın ﷺ sancağını aldı.

TARİH NOTU: ATINDAN İNİŞİ

Mûte'de bulunan Benî Mürre'den bir adam şöyle dedi: "Allah'a yemin ederim ki Ca'fer'in kızıl atından atlayıp onu sakatladığını, sonra öldürülünceye kadar düşmanla savaştığını hâlâ görür gibiyim." İbn İshâk, Ca'fer'in bunu İslam'da ilk yapan kişi olduğunu, geri dönmeme kararlılığının bir işareti olarak yaptığını kaydeder.

Rivayetin durumu: Ebû Dâvûd: "Bu rivayet kuvvetli değildir" demiştir; Elbânî *hasen* kabul etmiştir. Süneni Ebû Dâvûd 2573

KAYNAK:
Süneni Ebû Dâvûd 2573; İbn Hişâm, es-Sîretü'n-Nebeviyye (İbn İshâk'tan rivayetle).

TARİH NOTU: İKİ KOLUYLA KUCAKLANAN SANCAK

Siyer kitapları, Ca'fer'in sancağı sağ eliyle tuttuğunu, sağ elinin kesildiğini; sol eliyle tuttuğunu, sol elinin de kesildiğini; sonra şehit düşünceye kadar sancağı iki koluyla kucakladığını anlatır. Savaşırken şu beyti okuduğu da rivayet edilir: "Ne güzeldir cennet ve ona yaklaşmak; tertemiz ve serin olur şerbeti."

Rivayetin durumu: Siyer kitaplarında meşhurdur; ayrıntıları Sahîh-i Buhârî'de yer almaz. İki elinin yerine verilen "iki kanat" lakabı ise sahihtir (Sahîh-i Buhârî 3709).

KAYNAK:
İbn Hişâm, es-Sîretü'n-Nebeviyye (İbn İshâk'tan rivayetle); Vâkıdî, el-Meğâzî; İbn Kesîr, el-Bidâye ve'n-Nihâye.

ALINACAK DERSLER

Ca'fer, göğsünde nefes oldukça İslam'ın sancağını düşürmedi. Emanete vefa en zor anda sınanır.

ELLİ YARA, HİÇBİRİ SIRTINDA DEĞİL

Abdullah b. Ömer رضى الله عنهما da Mûte'de savaştı. Savaştan sonra Ca'fer'in naaşının yanında durup yaralarını saydı:

HADİS — SAHÎH-i BUHÂRÎ, NO. 4260

حَدَّثَنَا أَحْمَدُ، حَدَّثَنَا ابْنُ وَهْبٍ، عَنْ عَمْرٍو، عَنِ ابْنِ أَبِي هِلاَلٍ، قَالَ وَأَخْبَرَنِي نَافِعٌ، أَنَّ ابْنَ عُمَرَ، أَخْبَرَهُ أَنَّهُ، وَقَفَ عَلَى جَعْفَرٍ يَوْمَئِذٍ وَهْوَ قَتِيلٌ، فَعَدَدْتُ بِهِ خَمْسِينَ بَيْنَ طَعْنَةٍ وَضَرْبَةٍ، لَيْسَ مِنْهَا شَيْءٌ فِي دُبُرِهِ. يَعْنِي فِي ظَهْرِهِ.

TERCÜME:

Nâfi', İbn Ömer'in kendisine, o gün şehit düşmüş olan Ca'fer'in yanında durduğunu haber verdiğini rivayet etti. (İbn Ömer dedi ki:) ***"Vücudunda mızrak ve kılıç darbelerinden elli yara saydım; hiçbiri arkasında değildi,"*** yani sırtında.

SENED İmam Buhârî'nin rivayet zinciri (talebeden hocaya): Ahmed b. Sâlih ← Abdullah b. Vehb ← Amr b. Hâris ← Saîd b. Ebû Hilâl ← Nâfi' ← Abdullah b. Ömer رضى الله عنهما.

KAYNAK: İmam Buhârî, Sahîh-i Buhârî, Kitâbü'l-Meğâzî, Şam Topraklarındaki Mûte Gazvesi Bâbı, Hadis No. 4260.

DERECE: SAHİH — hadis âlimlerinin ittifakıyla Kur'an'dan sonra en sahih kitap olan Sahîh-i Buhârî'de yer alır.

Kaynak: sunnah.com/bukhari:4260

Başka bir rivayette İbn Ömer, mızrak ve ok yarası olarak doksanı aşkın yara sayar (Sahîh-i Buhârî 4261). İbn Hacer, ellinin yalnızca vücudunun ön tarafındaki yaralar, doksanın ise ok yaraları dâhil bütün vücudundaki yaralar olduğunu açıklar.

ALINACAK DERSLER

Ca'fer'in bütün yaraları önündeydi. Son ana kadar düşmanla yüz yüze geldi ve asla kaçmak için arkasını dönmedi. Bu, Allah'ın vaadine yakînen inanan bir müminin cesaretidir.

RESÛLULLAH'IN ﷺ GÖZYAŞLARI VE ŞEFKATİ

Medine'de Resûlullah ﷺ, haber gelmeden önce Zeyd, Ca'fer ve İbn Revâha'nın şehadetini gözlerinden yaşlar akarak insanlara bildirdi (Sahîh-i Buhârî 4262). Hz. Âişe رضى الله عنها, haber geldiğinde onun oturduğunu ve yüzünden hüznün belli olduğunu anlatır (Sahîh-i Buhârî 1299). Allah şehitler hakkında şöyle buyurur:

ÂL-İ İMRÂN SÛRESİ 3:169

وَلَا تَحْسَبَنَّ ٱلَّذِينَ قُتِلُوا۟ فِى سَبِيلِ ٱللَّهِ أَمْوَٰتًۢا ۚ بَلْ أَحْيَآءٌ عِندَ رَبِّهِمْ يُرْزَقُونَ ﴿١٦٩﴾

Allah yolunda öldürülenleri ölü saymayın, bilakis Rableri katında diridirler. Allah'ın bol nimetinden onlara verdiği şeylerle sevinç içinde rızıklanırlar, arkalarından kendilerine ulaşamayan kimselere, kendilerine korku olmadığını ve kendilerinin üzülmeyeceklerini müjde etmek isterler.

Meal: Diyanet İşleri Başkanlığı — quran.com/3:169

HADİS NOTU: "CA'FER'İN AİLESİNE YEMEK YAPIN"

Abdullah b. Ca'fer'in rivayetine göre Ca'fer'in ölüm haberi gelince Resûlullah ﷺ şöyle buyurdu: "Ca'fer'in ailesine yemek yapın; çünkü onlara kendilerini meşgul eden bir şey geldi."

Rivayetin durumu: Elbânî'ye göre *hasen*. Süneni Ebû Dâvûd 3132

KAYNAK:
Süneni Ebû Dâvûd 3132; Câmiu't-Tirmizî 998.

Âlimler bu hadisten, komşuların ve akrabaların ölü evine yemek hazırlamasının sünnet olduğu sonucunu çıkarmışlardır; tersi değil.

ALINACAK DERSLER

Resûlullah ﷺ üzüldü ve ağladı, fakat ağıt yakmadı. Ümmetine de musibete uğrayan aileye yalnız sözle değil, fiille destek olmayı öğretti.

ZÜ'L-CENÂHAYN: CENNETTE İKİ KANAT

Allah, Ca'fer'in Mûte'de kesilen iki elinin yerine cennette ona iki kanat verdi. Bu yüzden sahâbîler onun oğlunu "iki kanatlının oğlu" diye tanıdılar:

HADİS — SAHÎH-i BUHÂRÎ, NO. 3709

حَدَّثَنِي عَمْرُو بْنُ عَلِيٍّ، حَدَّثَنَا يَزِيدُ بْنُ هَارُونَ، أَخْبَرَنَا إِسْمَاعِيلُ بْنُ أَبِي خَالِدٍ، عَنِ الشَّعْبِيِّ، أَنَّ ابْنَ عُمَرَ ـ رضى الله عنهما ـ كَانَ إِذَا سَلَّمَ عَلَى ابْنِ جَعْفَرٍ قَالَ السَّلاَمُ عَلَيْكَ يَا ابْنَ ذِي الْجَنَاحَيْنِ.

TERCÜME:

Şa'bî'nin rivayetine göre İbn Ömer, Ca'fer'in oğluna selam verdiğinde şöyle derdi: ***"Selam sana, ey iki kanatlının oğlu."***

SENED İmam Buhârî'nin rivayet zinciri (talebeden hocaya): Amr b. Ali el-Fellâs ← Yezîd b. Hârûn ← İsmâil b. Ebû Hâlid ← Şa'bî ← Abdullah b. Ömer رضى الله عنهما.

KAYNAK: İmam Buhârî, Sahîh-i Buhârî, Kitâbü Fezâili Ashâbi'n-Nebî ﷺ, Ca'fer b. Ebû Tâlib'in Menkıbeleri Bâbı, Hadis No. 3709.

DERECE: SAHİH — hadis âlimlerinin ittifakıyla Kur'an'dan sonra en sahih kitap olan Sahîh-i Buhârî'de yer alır.

Kaynak: sunnah.com/bukhari:3709

HADİS NOTU: MELEKLERLE UÇMAK

Ebû Hüreyre'nin rivayetine göre Resûlullah ﷺ şöyle buyurdu: ***"Ca'fer'i cennette meleklerle birlikte uçarken gördüm."*** Bu yüzden ona ***Ca'fer-i Tayyâr***, yani uçan Ca'fer de denilmiştir.

Rivayetin durumu: Darussalam'a göre *hasen*; Tirmizî *garîb* demiştir; anlamını başka rivayetler destekler. Câmiu't-Tirmizî 3763

KAYNAK:
Câmiu't-Tirmizî 3763.

İbn Hacer gibi âlimler, "kanat"ın Allah'ın âhirette lütfettiği bir vasıf ve ikram olduğunu açıklar; keyfiyetini hayal etmeden ona iman ederiz.

ALINACAK DERSLER

Allah için feda edilen hiçbir şey kaybolmaz. Ca'fer dünyada iki elini kaybetti; Allah onların yerine cennette iki kanat verdi.

CA'FER'İN AİLESİ

Ca'fer'in eşi ***Esmâ bint Umeys*** değerli bir sahâbiyedir. Eşiyle birlikte Habeşistan'a hicret etti ve çocuklarını orada dünyaya getirdi. Ca'fer'in şehadetinden sonra Ebû Bekir es-Sıddîk ile, onun vefatından sonra da Ali b. Ebû Tâlib ile evlendi.

AİLE FERDİ	AÇIKLAMA
Esmâ bint Umeys	Eşi; Habeşistan'a hicret etti; "iki hicret" sahibi (Sahîh-i Buhârî 4231)
Abdullah b. Ca'fer	En büyük oğlu, Habeşistan'da doğdu; cömertliğiyle tanındı
Muhammed b. Ca'fer	Oğlu, Habeşistan'da doğdu
Avn b. Ca'fer	Oğlu, Habeşistan'da doğdu
Ali b. Ebû Tâlib	Küçük kardeşi, dördüncü halife (bk. Seri 2)
Akîl b. Ebû Tâlib	Ağabeyi

ALINACAK DERSLER

Ca'fer, iyiliğini sürdüren bir aile bıraktı. Oğlu Abdullah babasının cömertliğine vâris oldu; sanki "fakirlerin babası" oğlunda yaşamaya devam etti.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

CA'FER'İN AHLAKI

Ca'fer'in hikâyesi; cesaret, belagat ve merhameti bir araya getiren bir mümini anlatır.

VASIF	HAYATINDAN ÖRNEK
Erken iman	Dârü'l-Erkam'dan önce Müslüman oldu
Fedakârlık	Habeşistan'da yaklaşık on beş yıl muhacir olarak kaldı
Belagat	Necâşî huzurundaki konuşması (Müsned-i Ahmed 1740)
Dürüstlük	Hz. Îsâ'nın عَلَيْهِ السَّلَامُ konumunu gizlemeden açıkladı
Güzel ahlak	"Görünüşte ve ahlakta bana benzedin" (Sahîh-i Buhârî 4251)
Cömertlik	"Fakirlere insanların en hayırlısı" (Sahîh-i Buhârî 3708)
Cesaret	Elli yara, hepsi önünde (Sahîh-i Buhârî 4260)
Mükâfat	Cennette iki kanat (Sahîh-i Buhârî 3709)

ALINACAK DERSLER

Ca'fer, bir müminin aynı anda belagatli bir davetçi, cömert bir insan ve cesur bir kahraman olabileceğini gösterdi.

CA'FER'İN HİKÂYELERİNİN KAYNAKLARI

Bu tablo, okuyucunun sahih olanı sadece meşhur olandan ayırabilmesi için her hikâyenin kaynağını ve derecesini özetler.

HİKÂYE	KAYNAK	DERECE
Necâşî için gıyabî cenaze namazı	Sahîh-i Buhârî 1245, 3877	Sahih
Ebû Mûsâ ile buluşma; Hayber'de varış	Sahîh-i Buhârî 4230	Sahih
"Sizin iki hicretiniz vardır"	Sahîh-i Buhârî 4231	Sahih
"Görünüşte ve ahlakta bana benzedin"	Sahîh-i Buhârî 4251	Sahih
Fakirlere insanların en hayırlısı	Sahîh-i Buhârî 3708	Sahih
Mûte'nin üç komutanı	Sahîh-i Buhârî 4261	Sahih
Önünde elli yara	Sahîh-i Buhârî 4260	Sahih
Resûlullah'ın ﷺ gözyaşları	Sahîh-i Buhârî 4262, 1299	Sahih
"İki kanatlının oğlu"	Sahîh-i Buhârî 3709	Sahih
Necâşî huzurundaki konuşma	Müsned-i Ahmed 1740	Hasen
Meleklerle uçmak	Câmiu't-Tirmizî 3763	Hasen
Ca'fer'in ailesine yemek	Süneni Ebû Dâvûd 3132	Hasen
Mûte'de atından iniş	Süneni Ebû Dâvûd 2573	Hasen
Abbas'ın himayesi	İbn İshâk	Siyer
Sağ ve sol elinin kesilmesi	İbn İshâk; Vâkıdî	Siyer
"Hayber mi, Ca'fer'in gelişi mi?"	Hâkim; Taberânî	İhtilaflı
Ebü'l-Mesâkîn lakabı	Tirmizî; İbn Mâce	Zayıf

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

CA'FER'İN HİKÂYESİNDEKİ ŞAHSİYETLER

ŞAHSİYET	ROLÜ
Ebû Tâlib	Babası, Resûlullah'ın ﷺ hâmisi
Abbas b. Abdülmuttalib	Onu himaye eden amcası
Esmâ bint Umeys	Eşi, Habeşistan hicretindeki yol arkadaşı
Necâşî (Ashame)	Habeşistan'ın adil hükümdarı, sonradan Müslüman oldu
Amr b. Âs	Kureyş'in Necâşî'ye elçisi (Müslüman olmadan önce)
Abdullah b. Ebû Rebîa	Kureyş'in ikinci elçisi
Ümmü Seleme	Necâşî'nin sarayındaki olayın râvisi
Ebû Mûsâ el-Eş'arî	Onunla birlikte dönen gemi ehlinden
Ebû Hüreyre	Cömertliğinin şahidi
Zeyd b. Hârise	Mûte'nin ilk komutanı (Seri 7)
Abdullah b. Revâha	Mûte'nin üçüncü komutanı
Abdullah b. Ömer	Yaralarını saydı; oğluna selam verdi

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

CA'FER'İN HİKÂYESİNDEKİ MEKÂNLAR

MEKÂN	OLAY
Mekke	Doğdu ve büyüdü; Müslüman oldu
Dârü'l-Erkam	Ca'fer, davet burada merkezleşmeden önce Müslüman oldu
Kızıldeniz	Müslümanların Habeşistan'a geçtiği deniz
Habeşistan (Etiyopya)	± 15 yıllık hicret yurdu; Necâşî'nin sarayı
Hayber	Gemi ehlinin Resûlullah ﷺ ile buluştuğu yer (h. 7)
Mekke (Kazâ Umresi)	"Görünüşte ve ahlakta bana benzedin" (h. 7)
Medine	Dönüşten sonraki evi; fakirlere açık bir ev
Mûte (güney Ürdün)	İkinci komutan; şehadeti (h. 8)

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

CA‘FER’İN HAYAT KRONOLOJİSİ

YIL	OLAY
± h.ö. 33	Mekke’de Hâşimoğulları içinde doğdu
Gençliği	Ebû Tâlib sıkıntıdayken Abbas onu himaye etti
Nübüvvetin başları	Eşi Esmâ ile birlikte Müslüman oldu
Nübüvvetin 5. yılı	Habeşistan’a hicret başladı
Habeşistan’da	Necâşî huzurundaki konuşma; çocuklarının doğumu
h. 7	Hayber fethedilirken döndü; Kazâ Umresi
h. 8	Mûte’de ikinci komutan; yaklaşık 41 yaşında şehit oldu
h. 9	Necâşî vefat etti; Resûlullah ﷺ Medine’den cenaze namazını kıldı

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

CA'FER HAKKINDA SIK SORULAN SORULAR

Bu bölüm, Ca'fer b. Ebû Tâlib رضى الله عنه hakkında sık sorulan soruları cevaplandırır. Cevaplar kısadır; ayrıntılar önceki bölümlerdedir.

1. CA'FER'İN TAM ADI NEDİR?

Ca'fer b. Ebû Tâlib b. Abdülmuttalib el-Hâşimî; künyesi Ebû Abdullah'tır.

2. CA'FER'İN RESÛLULLAH ﷺ İLE AKRABALIĞI NEDİR?

Resûlullah'ın ﷺ amcasının oğlu ve Ali b. Ebû Tâlib'in ağabeyidir.

3. MÜSLÜMANLAR NEDEN HABEŞİSTAN'A HİCRET ETTİ?

Kureyş'in zulmü yüzünden ve Habeşistan hükümdarı kimseye zulmetmediği için.

4. CA'FER NECÂŞÎ'YE NE SÖYLEDİ?

Câhiliye hâlini ve onları değiştiren İslam'ın öğretilerini anlattı (Müsned-i Ahmed 1740).

5. CA'FER HANGİ SÛREYİ OKUDU?

Meryem Sûresi'nin başını (Kâf Hâ Yâ Ayn Sâd).

6. NECÂŞÎ MÜSLÜMAN OLDU MU?

Evet. Resûlullah ﷺ cenaze namazını kıldı ve ona "kardeşiniz" dedi (Sahîh-i Buhârî 3877).

7. CA'FER HABEŞİSTAN'DAN NE ZAMAN DÖNDÜ?

Hicretin 7. yılında, Resûlullah ﷺ Hayber'i yeni fethetmişken (Sahîh-i Buhârî 4230).

8. "İKİ HİCRET" NE DEMEKTİR?

Gemi ehli için Habeşistan'a ve Medine'ye yapılan hicretin sevabı (Sahîh-i Buhârî 4231).

9. RESÛLULLAH'IN ﷺ CA'FER'E EN MEŞHUR ÖVGÜSÜ NEDİR?

"Görünüşte ve ahlakta bana benzedin" (Sahîh-i Buhârî 4251).

10. CA'FER'İN MÛTE'DE KAÇ YARASI VARDI?

Vücudunun önünde elli (Sahîh-i Buhârî 4260); toplamda doksanı aşkın (Sahîh-i Buhârî 4261).

11. NEDEN ZÜ'L-CENÂHAYN DİYE ANILIR?

Çünkü Allah iki elinin yerine cennette ona iki kanat verdi (Sahîh-i Buhârî 3709).

12. CA'FER'İN HİKÂYESİNDEN ÇIKAN EN BÜYÜK DERS NEDİR?

Davette dürüstlük, cömertlik ve emaneti hayatın sonuna kadar savunma cesareti.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

DERSLER VE SONUÇ

Ca'fer b. Ebû Tâlib'in رضى الله عنه hikâyesi Mekke'de erken bir imanla başlar, Habeşistan'da dürüst bir hüccetle büyür ve Mûte'de son nefese kadar kucaklanan bir sancakla sona erer.

DERS	CA'FER'İN HİKÂYESİNDEN
İman için hicret	Vatanından yaklaşık 15 yıl ayrı kaldı
Hikmetle davet	Bir hükümdarın huzurunda açık ve edepli bir konuşma
Dürüstlük	Hz. Îsâ عَلَيْهِ السَّلَامُ hakkındaki hakikati değiştirmedi
Güzel ahlak	Resûlullah'ın ﷺ ahlakına benzedi
Fakir sevgisi	Evinde ne varsa verdi
Cesaret	Bütün yaraları önündeydi
Allah'ın mükâfatı	Cennette iki kanat

Allah bize Ca'fer'i örnek almayı nasip etsin: konuşurken dürüst, verirken cömert, imtihan edilirken sebatlı olalım. Allah bizi Resûlullah ﷺ ve ashabıyla cennetinde bir araya getirsin.

İnşallah İslam Kahramanları serisi bir başka İslam kahramanının hikâyesiyle devam edecektir.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

KAYNAKÇA

KUR'AN VE TEFSİR

Kur'ân-ı Kerîm, Osmanlı hattı ve Diyanet İşleri Başkanlığı meali. quran.com

Taberî, Câmiu'l-Beyân (Mâide 5:82–83).

İbn Kesîr, Tefsîru'l-Kur'âni'l-Azîm (Âl-i İmrân 3:169; Mâide 5:83; Meryem 19:30; Zümer 39:10).

HADİS

Sahîh-i Buhârî 1245, 1299, 3708, 3709, 3877, 4230, 4231, 4251, 4260, 4261, 4262. sunnah.com/bukhari

Sahîh-i Müslim 2503. sunnah.com/muslim

Süneni Ebû Dâvûd 2573, 3132. sunnah.com/abudawud

Câmiu't-Tirmizî 998, 3763. sunnah.com/tirmidhi

Ahmed b. Hanbel, el-Müsned, Hadis No. 1740 (Şuayb el-Arnaût tahkiki).

SİYER, TARİH VE BİYOGRAFİ KİTAPLARI

İbn Hişâm, es-Sîretü'n-Nebeviyye (İbn İshâk'tan rivayetle).

Vâkıdî, el-Meğâzî.

İbn Sa'd, et-Tabakâtü'l-Kübrâ (Ca'fer b. Ebû Tâlib'in biyografisi).

İbn Kesîr, el-Bidâye ve'n-Nihâye.

Zehebî, Siyeru A'lâmi'n-Nübelâ.

İbn Hacer el-Askalânî, el-İsâbe fî Temyîzi's-Sahâbe; Fethu'l-Bârî Şerhu Sahîhi'l-Buhârî.

TDV İslâm Ansiklopedisi, "Ca'fer b. Ebû Tâlib". islamansiklopedisi.org.tr/cafer-b-ebu-talib

QURANSCİENCE.MY'DEKİ İLGİLİ SERİLER

İslam Kahramanları, Seri 1: Hz. Hamza b. Abdülmuttalib'den Seri 7: Hz. Zeyd b. Hârise'ye kadar; özellikle Seri 2: Hz. Ali b. Ebû Tâlib ve Seri 7: Hz. Zeyd b. Hârise (Mûte). quranscience.my/#pahlawan

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

DESTEK VE BAĞIŞ

Bu e-kitap Müslümanlar için **tamamen ücretsiz** yayımlanmıştır ve **kesinlikle satılamaz**. Araştırma masraflarına, quranscience.my sitesinin barındırma giderlerine ve yeni e-kitapların yayımına destek olmak için yapılacak bağışlar memnuniyetle karşılanır — ancak **zorunlu değildir**. Allah her bağışı sadaka-i câriye olarak kabul etsin.

BAKARA SÛRESİ 2:261

مَّثَلُ ٱلَّذِينَ يُنفِقُونَ أَمۡوَٰلَهُمۡ فِي سَبِيلِ ٱللَّهِ كَمَثَلِ حَبَّةٍ أَنۢبَتَتۡ سَبۡعَ سَنَابِلَ فِي كُلِّ سُنۢبُلَةٖ مِّاْئَةُ حَبَّةٖۗ وَٱللَّهُ يُضَٰعِفُ لِمَن يَشَآءُۚ وَٱللَّهُ وَٰسِعٌ عَلِيمٌ ٢٦١

Mallarını Allah yolunda sarfedenlerin durumu, her başağında yüz tane olmak üzere yedi başak veren tanenin durumu gibidir. Allah dilediğine kat kat verir. Allah'ın lütfü geniştir, O her şeyi bilendir.

Meal: Diyanet İşleri Başkanlığı — quran.com/2:261

SEBE SÛRESİ 34:39

قُلۡ إِنَّ رَبِّي يَبۡسُطُ ٱلرِّزۡقَ لِمَن يَشَآءُ مِنۡ عِبَادِهِۦ وَيَقۡدِرُ لَهُۥۚ وَمَآ أَنفَقۡتُم مِّن شَيۡءٖ فَهُوَ يُخۡلِفُهُۥۖ وَهُوَ خَيۡرُ ٱلرَّٰزِقِينَ ٣٩

De ki: "Doğrusu Rabbim, kullarından dilediğinin rızkını hem genişletir ve hem de ona daraltıp bir ölçüye göre verir; sarfettiğiniz herhangi bir şeyin yerine O daha iyisini koyar, çünkü O rızık verenlerin en hayırlısıdır."

Meal: Diyanet İşleri Başkanlığı — quran.com/34:39

HADİS — SAHÎH-İ MÜSLİM, NO. 2588

حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ أَيُّوبَ، وَقُتَيْبَةُ، وَابْنُ، حُجْرٍ قَالُوا حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ، - وَهُوَ ابْنُ جَعْفَرٍ - عَنِ الْعَلاَءِ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم قَالَ « مَا نَقَصَتْ صَدَقَةٌ مِنْ مَالٍ وَمَا زَادَ اللَّهُ عَبْدًا بِعَفْوٍ إِلاَّ عِزًّا وَمَا تَوَاضَعَ أَحَدٌ لِلَّهِ إِلاَّ رَفَعَهُ اللَّهُ ».

TERCÜME:

Ebû Hüreyre'den رضى الله عنه, Resûlullah'tan ﷺ rivayet edildiğine göre şöyle buyurdu: "Sadaka maldan bir şey eksiltmez. Allah affeden kulun ancak izzetini artırır. Allah için alçakgönüllü olanı da Allah mutlaka yükseltir."

SENED: İmam Müslim'in rivayet zinciri (talebeden hocaya): Yahya b. Ayyub, Qutaibah b. Sa'id ve 'Ali b. Hujr ← Isma'il b. Ja'far ← al-'Ala' b. 'Abdurrahmân ← babası 'Abdurrahmân b. Ya'qub ← Ebû Hüreyre رضى الله عنه .

KAYNAK: İmam Müslim, Sahîh-i Müslim, Kitâbü'l-Birr ve's-Sıla ve'l-Âdâb, affetmeye ve tevazua teşvik bâbı, Hadis No. 2588.

DERECE: SAHİH — Sahîh-i Müslim'de yer alır.

Kaynak: sunnah.com/muslim:2588

HADİS — SAHÎH-İ MÜSLİM, NO. 1631

حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ أَيُّوبَ، وَقُتَيْبَةُ، - يَعْنِي ابْنَ سَعِيدٍ - وَابْنُ حُجْرٍ قَالُوا حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ، - هُوَ ابْنُ جَعْفَرٍ - عَنِ الْعَلاَءِ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم قَالَ « إِذَا مَاتَ الإِنْسَانُ انْقَطَعَ عَنْهُ عَمَلُهُ إِلاَّ مِنْ ثَلاَثَةٍ إِلاَّ مِنْ صَدَقَةٍ جَارِيَةٍ أَوْ عِلْمٍ يُنْتَفَعُ بِهِ أَوْ وَلَدٍ صَالِحٍ يَدْعُو لَهُ ».

TERCÜME:

Ebû Hüreyre'den رضى الله عنه rivayet edildiğine göre Resûlullah ﷺ şöyle buyurdu: "İnsan ölünce ameli kesilir; ancak üç şey müstesnadır: sadaka-i câriye, faydalanılan ilim ya da kendisine dua eden salih evlat."

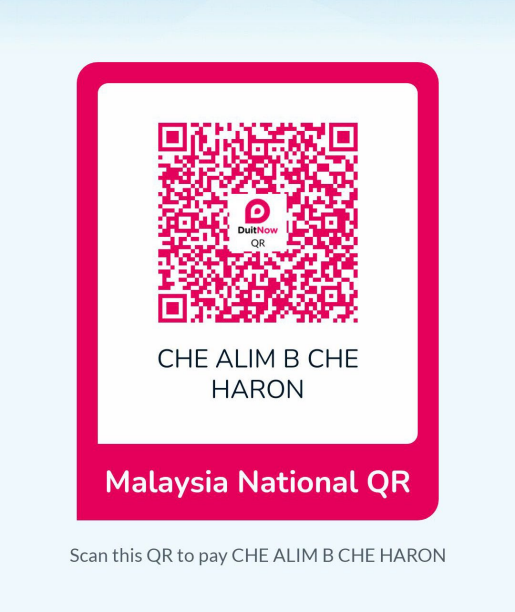
SENED: İmam Müslim'in rivayet zinciri (talebeden hocaya): Yahya b. Ayyub, Qutaibah b. Sa'id ve 'Ali b. Hujr ← Isma'il b. Ja'far ← al-'Ala' b. 'Abdurrahmân ← babası 'Abdurrahmân b. Ya'qub ← Ebû Hüreyre رضى الله عنه .

KAYNAK: İmam Müslim, Sahîh-i Müslim, Kitâbü'l-Vasiyye, insana ölümünden sonra ulaşan sevap bâbı, Hadis No. 1631.

DERECE: SAHİH — Sahîh-i Müslim'de yer alır.

Kaynak: sunnah.com/muslim:1631

CEZÂKUMULLÂHU HAYRAN KESÎRÂ

Bağış yapmak için yukarıdaki QR kodunu (DuitNow) okutun.

Uluslararası bağışçılar: yukarıdaki PayPal QR kodunu okutun ya da şu adresi ziyaret edin: paypal.me/quranscience

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir